

2015-12-14

B E S L U T

FI Dnr 15-16477

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Beslut om kontracykliskt buffertvärde

Finansinspektionen beslutar att inte ändra Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2015:5) om kontracykliskt buffertvärde. Det buffertvärde på 1,5 procent som finns angivet i föreskrifterna ska därmed fortsätta att gälla.

Ärendet

Finansinspektionen ska enligt 7 kap. 1 § lagen (2014:966) om kapitalbuffertar varje kvartal fastställa ett kontracykliskt buffertriktvärde¹ och ett kontracykliskt buffertvärde. Den kontracykliska kapitalbufferten för Sverige aktiverades den 8 september 2014 när Finansinspektionen beslutade att meddela nya föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde, se Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:33) om kontracykliskt buffertvärde.² Dessa föreskrifter fastställde att det kontracykliska buffertvärdet skulle vara 1 procent och tillämpas från och med den 13 september 2015.

Den 22 juni 2015 fattade Finansinspektionen ett nytt kvartalsbeslut som innebär att nya föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde meddelades, se Föreskrifter (FFFS 2015:5) om ändring i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:33) om kontracykliskt buffertvärde.³ Föreskrifterna medförde att den kontracykliska kapitalbufferten för Sverige höjdes. Enligt de nya föreskrifterna ska det kontracykliska buffertvärdet vara 1,5 procent och tillämpas från och med den 27 juni 2016. Den 7 september 2015 fattade Finansinspektionen ett nytt kvartalsbeslut där det fastställdes att buffertvärdet på 1,5 procent alltså fortsätter att gälla. Av motiveringen till beslutet framgår även att det kontracykliska buffertriktvärdet då fastställdes till 1,65 procent.⁴

¹ Buffertriktvärdet fungerar som en utgångspunkt för Finansinspektionens bedömning av storleken på det kontracykliska buffertvärdet.

² FI (2014), *Föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde*. Publicerad på fi.se den 10 september 2014, FI Dnr 14-7010.

³ FI (2015), *Ändring av föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde*. Publicerad på fi.se den 23 juni 2015, FI Dnr 15-7062.

⁴ FI (2015), *Beslut om kontracykliskt buffertvärde*. Publicerad på fi.se den 8 september 2015, FI Dnr 15-11646.

Finansinspektionens bedömning

Syftet med den kontracykliska kapitalbufferten är att stärka bankernas motståndskraft och se till att banksystemet som helhet har tillräckligt med kapital för att upprätthålla flödet av krediter till hushåll och företag i lägen när störningar i det finansiella systemet skulle kunna ge upphov till en kreditåtstramning. Den kontracykliska kapitalbufferten är ett kapitalkrav som varierar över tid. Det innebär att bufferten ska byggas upp när finansiella obalanser och därmed systemriskerna riskerar att växa. I en påföljande lågkonjunktur eller vid stora förluster i bankerna kan buffertkravet minskas för att motverka åtstramningen i utlåningen och därmed mildra nedgången i ekonomin.

Finansinspektionen fastställer det kontracykliska buffertvärdet för Sverige genom en kvalitativ bedömning som tar hänsyn till kvantitativa faktorer. *Buffertriktvärdet* är en viktig, men inte avgörande, faktor i bedömningen av nivå på buffertvärdet. Den viktigaste faktorn är skuldernas utveckling. Finansinspektionen bevakar därför skulderna och speciellt hur de utvecklas i relation till bruttonationalprodukten (BNP) och inkomster. Finansinspektionen tar även hänsyn till andra kvantitativa variabler som är relevanta för att kunna bedöma de cykliska systemriskerna. Denna analys kompletteras med bedömningar.

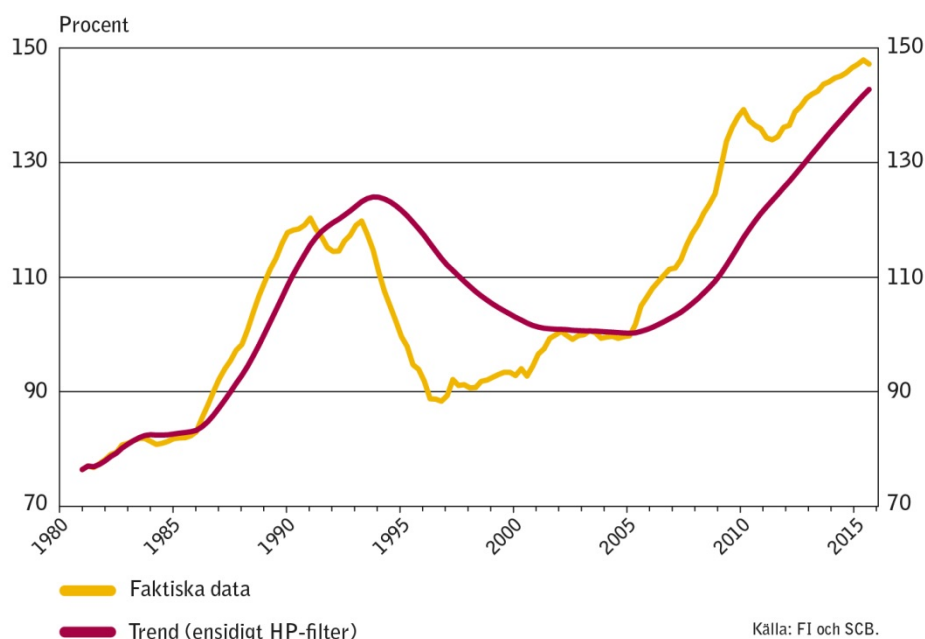
Utvecklingen i den totala utlåningen

Finansinspektionens bedömning av de cykliska systemriskerna utgår från utvecklingen i utlåningen till den icke-finansiella sektorn, både i sin helhet⁵ och i sina delar (exempelvis utlåning till hushåll respektive företag). Utlåningen relateras sedan till andra storheter som BNP eller hushållens inkomstutveckling. Dessa relationer studeras för att bedöma om obalanser håller på att byggas upp i det finansiella systemet.

Utlåningen till hushåll och företag ökar i Sverige, och den har ökat snabbare än nominell BNP sedan 2011 (se diagram 1). Utlåningen till den privata sektorn är i nuläget 147 procent av BNP.

⁵ För Sverige innefattar måttet på den totala privata utlåningen all utlåning till företag och hushåll som ges via monetära finansinstitut (MFI) och företagens totala marknadsfinansiering. Företagens marknadsfinansiering definieras som värdet av samtliga utestående företagsobligationer och certifikat som handlas på räntemarknaden.

1 Kredit i förhållande till BNP, faktiska data och trend

Under det andra kvartalet 2015 växte den totala utlåningen med 6,0 procent i årstakt (se tabell 1). Samma kvartal växte nominell BNP med 4,9 procent. Utlåningen fortsätter alltså att öka snabbare än BNP. Skillnaden har dock minskat något. Mellan kvartal ett och kvartal två växte skulderna långsammare än BNP, vilket innebär att skulderna i förhållande till BNP föll något (se diagram 1)

1 Tillväxttakter i utlåning till hushåll och företag (exklusive resp. inklusive företagets marknadsfinansiering)

Årlig procentuell förändring

	Hushåll (MFI)	Företag (MFI)	Företag (marknad)	Företag (MFI+marknad)	Total utlåning
2014 kv 2	5,1	2,4	11,2	4,7	4,9
2014 kv 3	5,4	3,2	13,3	5,8	5,6
2014 kv 4	5,7	3,7	10,8	5,6	5,6
2015 kv 1	6,1	4,6	12,9	6,9	6,5
2015 kv 2	6,5	2,9	12,2	5,4	6,0

Anmärkning: MFI avser monetära finansinstitut.

Källa: SCB.

Utvecklingen i utlåningen till hushåll

Utlåningen från monetära finansinstitut (MFI) till hushåll visar en fortsatt uppåtgående trend och tillväxttakten var 6,5 procent under det andra kvartalet 2015. Månadsstatistik från SCB visar dessutom att ökningstakten fortsätter att öka – i oktober 2015 uppgick den till 7,2 procent (se tabell 2).

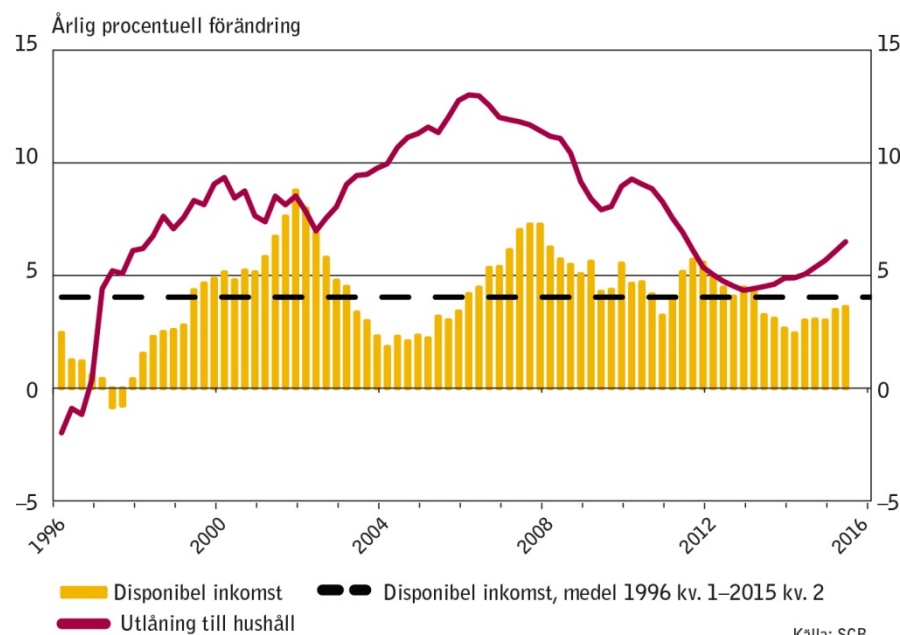
Tabell 2 Tillväxttakter i MFI:s utlåning till hushåll och företag

Årlig procentuell förändring

2015	Hushåll, totalt	Hushåll, bostad	Företag
Augusti	7,0	7,8	2,5
September	7,2	8,0	2,9
Oktober	7,2	8,1	3,3

Källa: SCB.

Hushållens skuldsättning ökar även snabbare än de disponibla inkomsterna. Inkomsterna ökade med 3,6 procent under andra kvartalet 2015 (se diagram 2).

2 Tillväxttakten i utlåning till hushåll och nominell disponibel inkomst

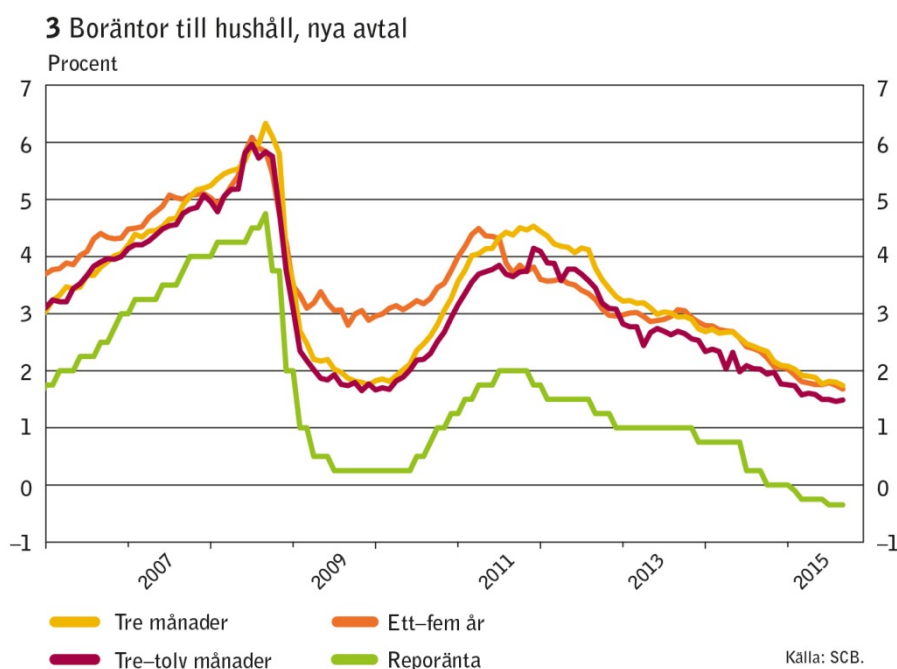
Hushållens skuldutväxt de senaste två decennierna har i hög grad drivits av strukturella faktorer. Till dessa faktorer hör en ökande andel hushåll som äger sin bostad, ett senare arbetsmarknadsinträde, snabb urbanisering, lägre skatter på boende och lägre realräntor.⁶ En del av dessa faktorer är nära kopplade till bostadsutvecklingen, medan andra påverkar antalet hushåll som är skuldsatta.

Högre bostadspriser är således en viktig bidragande faktor till den ökande utlåningen till hushållen. De svenska bostadspriserna har accelererat den senaste tiden och ökningstakten är för närvarande klart högre än tillväxten i hushållens inkomster (se diagram B 1.1). Statistik från SCB visar att småhuspriserna steg med 10 procent på årsbasis under tremånadersperioden

⁶ Sveriges riksbank, Finansinspektionen och Riksgälden (2015), *Drivkrafter bakom hushållens skuldsättning*, rapport till Finansiella Stabilitetsrådet. Publicerad på <http://www.sou.gov.se/finansiella-stabilitetsradet/> den 3 juli 2015. Hansen (2013), *Förklaringar till utvecklingen av hushållens skuldsättning sedan mitten av 1990-talet*, Analysunderlag till Samverkansrådet, PM 1, Finansinspektionen.

september–november 2015, jämfört med motsvarande period förra året.⁷ Det är således inte bara priset på bostadsrätter i storstäderna som ökat.⁸ Bostadslån utgör drygt 80 procent av den totala utlåningen till hushållen. Den årliga tillväxttakten för bostadslån var 8,1 procent i oktober 2015, vilket är en ökning jämfört med september då tillväxttakten var 8,0 procent (se tabell 2).

Hushållens räntekvot - räntekostnader som andel av hushållens disponibla inkomster - har minskat betydligt sedan början på 1990-talet och är på den lägsta nivån på 35 år (se diagram B 1.4). I nuläget uppgår räntekostnaderna efter ränteavdrag till 2,9 procent av den disponibla inkomsten. Den låga kvoten beror på att utlåningsräntorna är historiskt låga. Detta gäller såväl korta som långa bindningstider (se diagram 3).

Finansinspektionen analyserar regelbundet hur enskilda hushåll påverkas av ekonomiska störningar. Syftet med detta är att få en kompletterande bild av hushållens motståndskraft och sker med hjälp av stresstester av hushåll med nya bolån.⁹ Stresstesterna analyserar hushållens känslighet för stigande räntor eller ökad arbetslöshet. För tillfället uppvisar hushållen god motståndskraft mot högre räntor, inkomstbortfall och fallande bostadspriser. Exempelvis ger en

⁷ Enligt SCB:s Småhusbarometer steg priset på Sveriges småhus med 1 procent under den senaste tremånadersperioden september–november 2015 jämfört med perioden före.

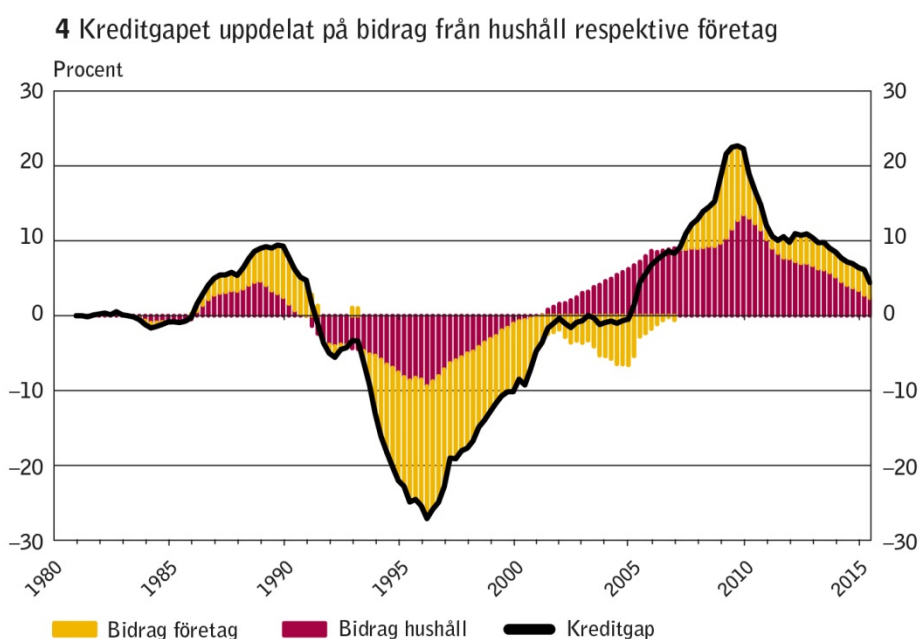
⁸ Uppgifter från Mäklarstatistik visar att bostadspriserna var oförändrade under november. Under den senaste tremånadersperioden (september–november 2015) ökade priserna på bostadsrätter med 5 procent och villapriset med 2 procent, jämfört med juni–augusti 2015. På årsbasis är prisförändringen 16 procent för bostadsrätter och 12 procent för villor. Se <http://www.maklarstatistik.se/pressmeddelande/pm-2015-12-14.aspx>.

⁹ FI (2015), *Den svenska bolånemarknaden 2015*. Publicerad på fi.se den 14 april 2015, FI Dnr 14-8731.

ränteuppgång med 5 procentenheter att endast 4 procent av hushållen får underskott i sin månadsbudget; trots ett kraftigt högre ränteläge klarar alltså merparten av hushållen, med nya lån, att betala på sina lån. Hushållens motståndskraft har ökat betydligt jämfört med 2013, då nästan 8 procent av hushållen visade ett underskott vid ett räntepåslag om 5 procentenheter. Sammantaget bedömer Finansinspektionen att de svenska hushållen har en god motståndskraft och att riskerna för stora kreditförluster kopplade till hushållens skuldsättning är fortsatt små.

Åtgärder för att hantera risker kopplade till hushållens skuldsättning

Kreditillväxten i hushållssektorn har länge varit den drivande kraften bakom tillväxten i utlåningen i Sverige. De senaste kvartalen har dock tillväxten i företagsutlåningen bidragit allt mer till det totala kreditgapet (se diagram 4).

Anmärkning: Bidragen från hushållen och företagen summerar till det totala kreditgapet.

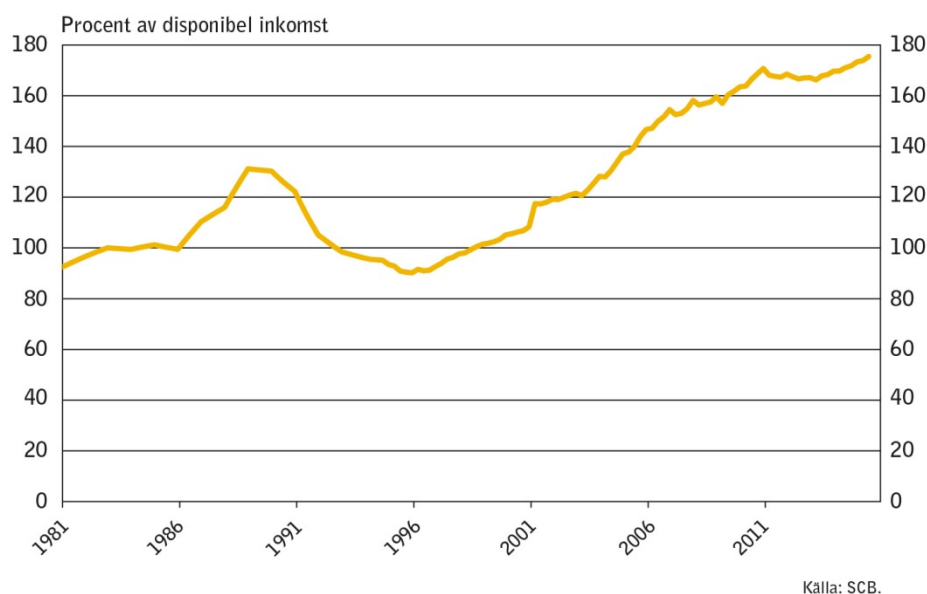
Källa: FI och SCB.

Som tidigare nämnts, är tillväxten i hushållens skuldsättning huvudsakligen kopplad till ökande bostadspriser. Finansinspektionen har redan genomfört ett flertal åtgärder för att minska de risker som är förknippade med hushållens skuldsättning och bostadsmarknaden. Bland dessa åtgärder kan nämnas införandet av bolånetaket samt höjningen av riskviktsgolvet för bankernas bolån. Det senare skedde i två steg 2013 och 2014, vilket innebar en ökning från cirka 5 till 25 procent. Därtill har nya kapitalkrav, för att stärka bankernas motståndskraft i kris, införts i enlighet med nya regleringar inom EU. Finansinspektionen har även på andra sätt än regleringar försökt dämpa riskerna kopplade till hushållens skuldsättning. Exempelvis har Finansinspektionen i samråd med Svenska Bankföreningen verkat för att bolåntagare ska erbjudas individuella amorteringsplaner (från och med 2014).

Dessa åtgärder kompletteras med Finansinspektionens löpande tillsyn av bankernas kreditprövningsprocesser.

Hushållens stigande skuldsättning utgör en tilltagande risk. Den aggregerade skuldkvoten, det vill säga hushållssektorns totala skulder i förhållande till deras disponibla inkomster, ökade från 100 till 170 procent från slutet av 1990-talet fram till 2010 (se diagram 5).¹⁰ Efter att ha legat stabilt på denna nivå i några år har skuldkvoten börjat stiga igen, om än i måttligare takt än under 1995–2010. Om ökningen i skuldkvoten beror på att fler hushåll äger sin bostad behöver det inte innebära att riskerna stiger. Men trenden mot att allt fler äger sin bostad tycks ha dämpats och är inte den huvudsakliga förklaringen till den skuldökning som nu sker. Finansinspektionen har därför börjat se över möjligheten att införa ytterligare åtgärder för att bromsa tillväxten i hushållens skuldsättning och därmed öka hushållens motståndskraft mot ekonomiska störningar.

5 Hushållens skulder

Finansinspektionen anser att det finns ett behov av ett amorteringskrav, i linje med det förslag som Finansinspektionen presenterade under våren 2015, och kravet bör införas snarast.¹¹ Ett amorteringskrav stärker hushållens motståndskraft mot störningar och minskar därmed risken att Sveriges ekonomi påverkas negativt om något oväntat inträffar. Regeringen har i en lagrådsremiss lämnat förslag till en ny bestämmelse om krav på amortering av bolån i lagen

¹⁰ Erfarenhet och forskning tyder dock på att skuldernas förändringstakt är en bättre indikator på att obalanser byggs upp än skuldkvotens absoluta nivå.

¹¹ FI (2015), *Förslag till nya regler om krav på amortering av bolån*. Publicerad på fi.se den 11 mars 2015. Se även Ingves, Stefan och Lindblad, Hans och Noréus, Martin (2015), Tydligt amorteringskrav bör införas snarast möjligt, *Dagens Nyheter*. Debattartikel 17 augusti 2015.

(2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.¹² Det föreslås också att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om amorteringskravet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2016. Om förslaget antas kan Finansinspektionen ha föreskrifter om ett amorteringskrav på plats tidigast i sommar.

Utvecklingen i utlåningen till företag

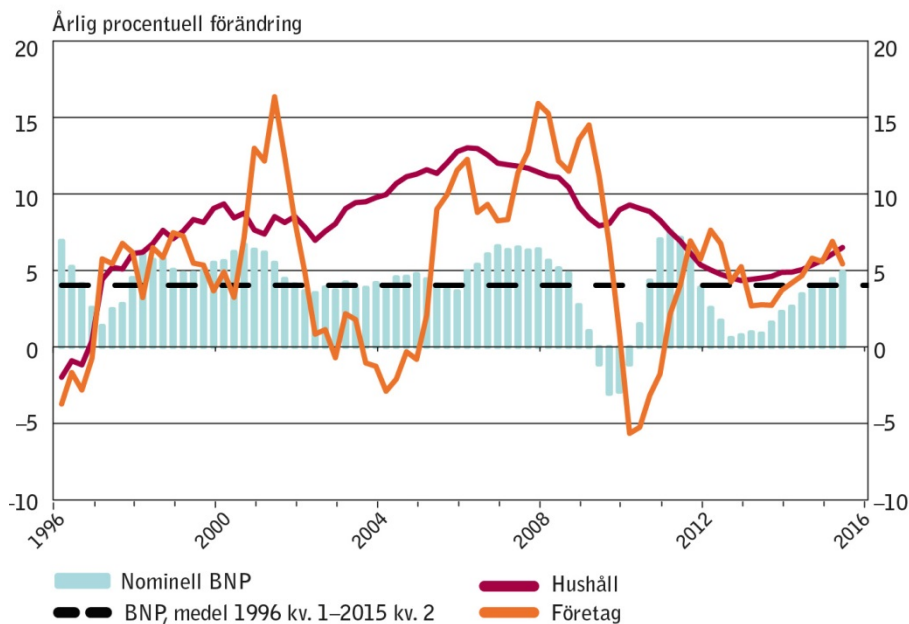
Även utlåningen från MFI till icke-finansiella företag fortsätter att öka, men i en avtagande takt. Tillväxten var 2,9 procent (i årstakt) under andra kvartalet 2015, vilket kan jämföras med 4,6 procent kvartalet innan. Den senaste månadsstatistiken från SCB visar dock att MFI:s företagsutlåning ökat något. Den årliga tillväxttakten var 3,3 procent i oktober 2015 (se tabell 2), vilket är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med föregående månad.

På senare år har marknaden för upplåning med obligationer och certifikat blivit en allt viktigare finansieringsform för icke-finansiella företag. Denna marknadsfinansiering gör företagen mindre beroende av banker och därmed mindre känsliga för störningar i banksektorn. Samtidigt kan företagen bli mer känsliga för störningar på värdepappersmarknaderna. Eftersom det innebär stora kostnader att etablera sig på obligationsmarknaden och kräver ett stort upplåningsbehov är det framför allt större företag som finansierar sig med obligationer och certifikat. Tillväxttakten i företagets marknadsupplåning var fortsatt stark under andra kvartalet 2015, 12,2 procent, men minskade jämfört med kvartalet innan.

Sammantaget växte den totala utlåningen till företagen – utlåning från MFI och via marknadsfinansiering – med 5,4 procent. Det är en lägre tillväxttakt än kvartalet innan men något snabbare än den nominella BNP-tillväxten (se diagram 6). Finansinspektionen ser i nuläget inga tydliga tecken på att omfattande obalanser byggs upp i företagssektorn.

¹² Lagrådsremiss, *Amorteringskrav*. Publicerad den 10 december 2015, <http://www.regeringen.se/contentassets/e3d2b5c9700e4b7a857e9ec3fa33dad3/amorteringskrav>

6 Tillväxttakten i utlåning till hushåll respektive företag samt nominell BNP

Modeller för hushållens och företagens skulder

Som ett komplement till utfallsanalysen använder Finansinspektionen även modeller för hushållens och företagens skulder.¹³ Skuldutvecklingen bidrar med värdefull information till Finansinspektionens samlade bedömning av den finansiella och ekonomiska stabiliteten i Sverige. Skuldutvecklingen i relation till BNP är dessutom en viktig indikator för att fastställa buffertriktvärdet. Redan nu följer Finansinspektionen utvecklingen i skulderna, men genom att analysera olika scenarier för skuldsättningen kan Finansinspektionen skaffa bättre framförhållning i arbetet med den kontracykliska kapitalbufferten.

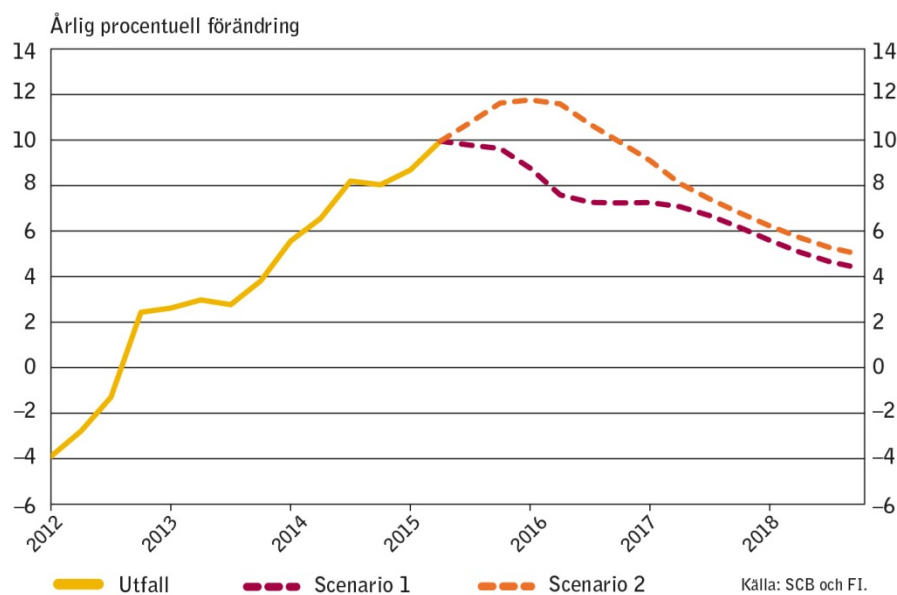
Finansinspektionen har skapat modeller för analys av hushållens och företagens skulder. Hushållsmodellen innehåller förutom skulder, fastighetspriser, konsumentförtroende (konjunktur) och en bolåneränta. Företagsmodellen innehåller skulder, barometerindikatorn (konjunktur) och en företagslåneränta. Modellernas prognoser för enskilda variabler beror dels på hur de andra variablerna utvecklas, men också på ett långsiktigt normalläge.¹⁴ Normalläget är en kombination av bedömningar och information i data. Skuldernas normalläge i detta fall är relaterat till nominell BNP. Modellerna är utvärderade utifrån dess prognosförmåga och hur väl de skattade sambanden mellan variablerna sammanfaller med ekonomisk teori.

¹³ För en beskrivning av ansatsen och hushållsmodellen se FI (2015), *En modell för hushållens skulder*, FI-analys nr 4. Publicerad på fi.se den 1 december 2015.

¹⁴ På sikt kommer alla variabler i modellen att växa enligt normalläget.

I ett första modellscenario har vi betingat modellerna på Konjunkturinstitutets bedömning från lönebildningsrapporten i oktober (Scenario 1).¹⁵ Svenska huspriser har stigit snabbt den senaste tiden och under hösten har prisökningstakten tilltagit. Det finns en risk att huspriserna fortsätter att stiga snabbt, därför antas en betydligt starkare ökningstakt i huspriserna i det andra scenariot (Scenario 2), jämfört med det första scenariot. Diagram 7 visar fastighetsprisutvecklingen i dessa scenarier.

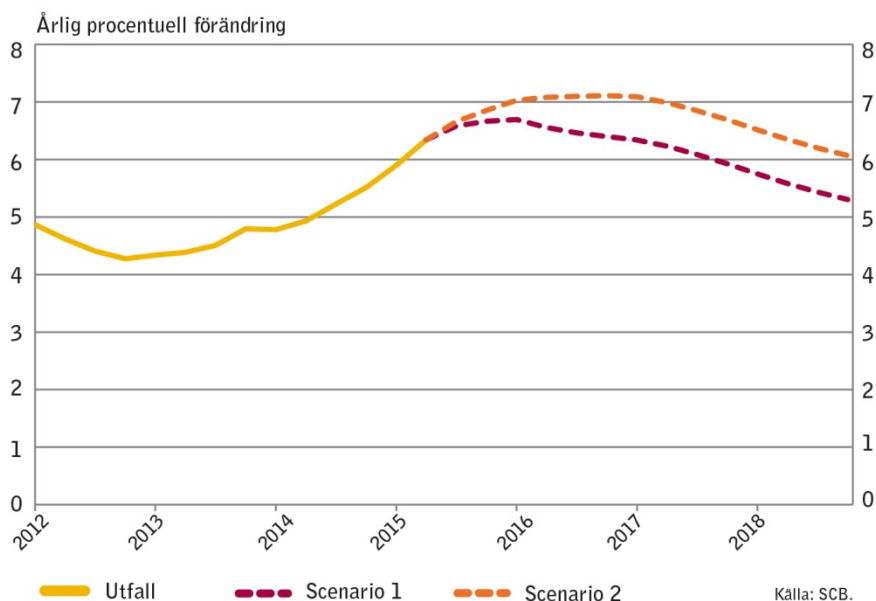
7 Fastighetsprisindex, scenarier

I Scenario 1 avtar den årliga procentuella förändringen i hushållens skulder under hela prognosperioden (se diagram 8). Skulderna växer snabbare än i ett normalt läge och därför dämpas tillväxttakten. Anpassningen går dock långsamt vilket beror på att skulderna historiskt uppvisat en gradvis anpassning till normalläget. Dessutom bidrar låga räntor under prognosperioden till den långsamma dämpningen.

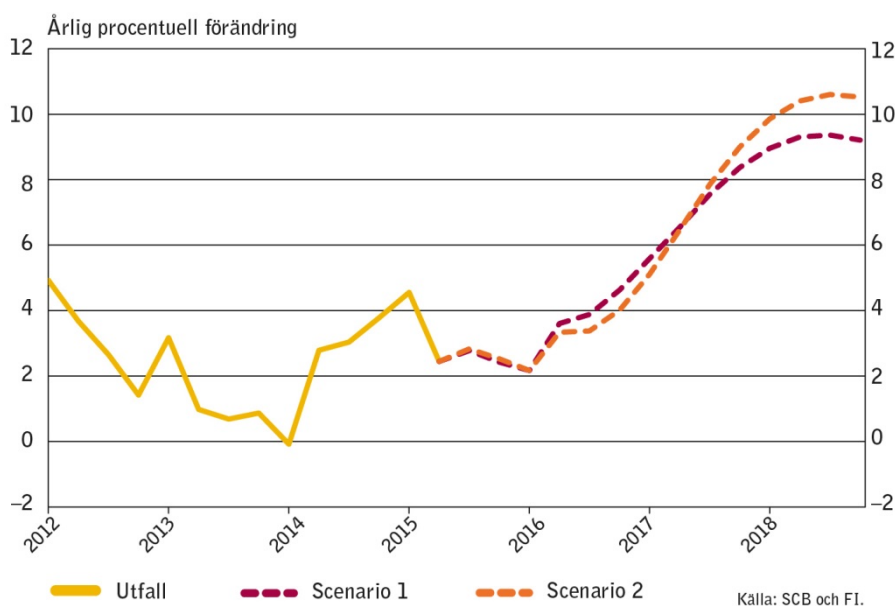
¹⁵ KI (2015), *Lönebildningsrapporten 2015*, Konjunkturinstitutet.

8 Hushållens skulder, scenarier

Företagsskuldernas tillväxttakt ökar under prognosperioden (se diagram 9). Detta beror på de låga räntorna och på att tillväxttakten i utgångsläget är under den normala. Företagsmodellen är känsligare än hushållsmodellen för såväl konjunkturläge som ränta.

9 Företagens skulder, scenarier

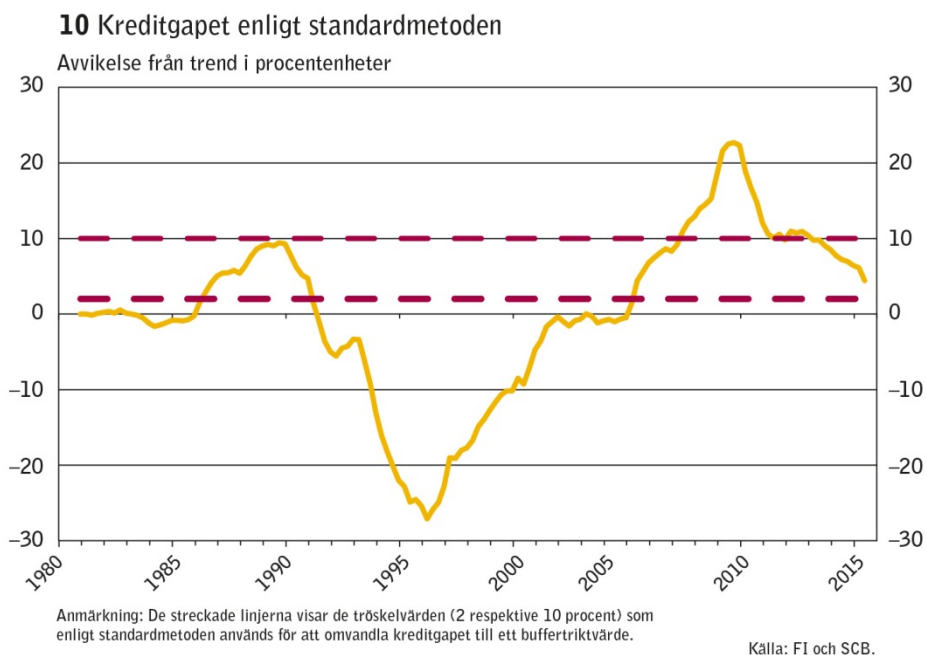

Det kontracykliska buffertriktvärdet

Buffertriktvärdet, som ges av kreditgapet, utgör en viktig del i Finansinspektionens analys och bedömning av storleken på den kontracykliska bufferten i Sverige. Det finns dock ingen mekanisk koppling mellan riktvärdet och nivån på den kontracykliska bufferten. Anledningen är att kreditgapet ibland kan ge missvisande signaler och därför måste tolkas med försiktighet.

Kreditgapet är en mindre lämplig indikator för att avgöra tidpunkten för avaktivering av bufferten. Buffertriktvärdet är således viktigt som utgångspunkt vid aktivering och höjningar av det kontracykliska buffertvärdet. För sänkning av buffertvärdet däremot rekommenderas andra indikatorer, som exempelvis finansiella stressindikatorer.¹⁶

Finansinspektionen beräknar buffertriktvärdet enligt Baselkommitténs standardmetod.¹⁷ Metoden bygger på kreditgapet, det vill säga hur mycket den totala utlåningen till hushåll och företag i förhållande till BNP avviker från sin långsiktiga trend. Enligt standardmetoden var kreditgapet 4,4 procent det andra kvartalet 2015, vilket är det senaste tillgängliga utfallet (se diagram 10).

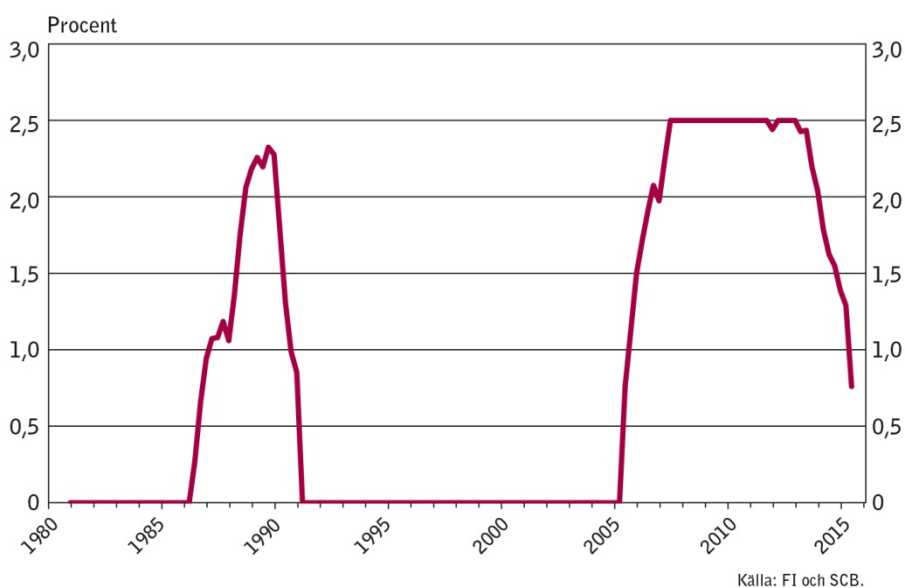

Storleken på kreditgapet omvandlas till ett buffertriktvärde enligt en formel för förhållandet mellan kreditgapet och buffertriktvärdet. Ett kreditgap på 4,4 procent ger ett riktvärde på 0,75 procent (se diagram 11).

¹⁶ ESRB (2014), *Operationalising the countercyclical capital buffer: indicator selection, threshold identification and calibration options*, Occasional Paper No. 5.

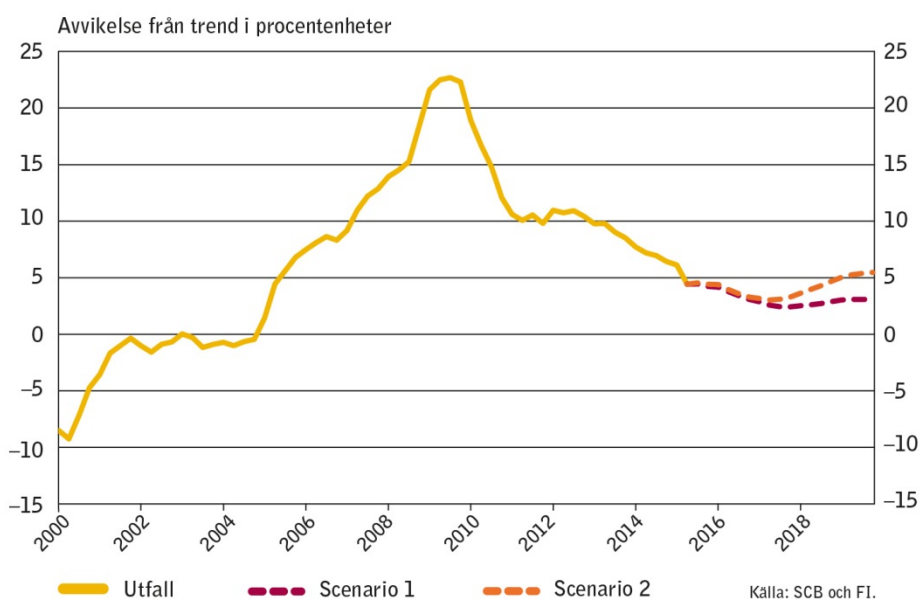
¹⁷ För mer information om standardmetoden se FI (2014), *Föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde*. Publicerad på fi.se den 10 september 2014, FI Dnr 14-7010.

11 Buffertnivån enligt standardmetoden

Givet Konjunkturinstitutets bedömning av BNP och Finansinspektionens skuldmodeller kan vi göra scenarier för kreditgapet, se diagram 12. Kreditgapsscenarierna är konstruerade på samma sätt som det vanliga kreditgapet fast utfall har förlängts med prognoser. I scenarierna (se avsnittet ”Modeller för hushållens och företagens skulder”) fortsätter gapen att slutas under 2015 och 2016. Därefter ökar gapen, vilket beror på att skulderna växer snabbare än BNP under 2017 och 2018. Gapet ökar mest för Scenario 2, vilket är det förväntade eftersom starkare tillväxt i fastighetspriserna ger starkare tillväxt i såväl hushållens som företagens skulder. Båda scenarierna indikerar att kreditgapet fortsatt kommer att vara svagt positivt de kommande åren.

12 Kreditgap, scenarier

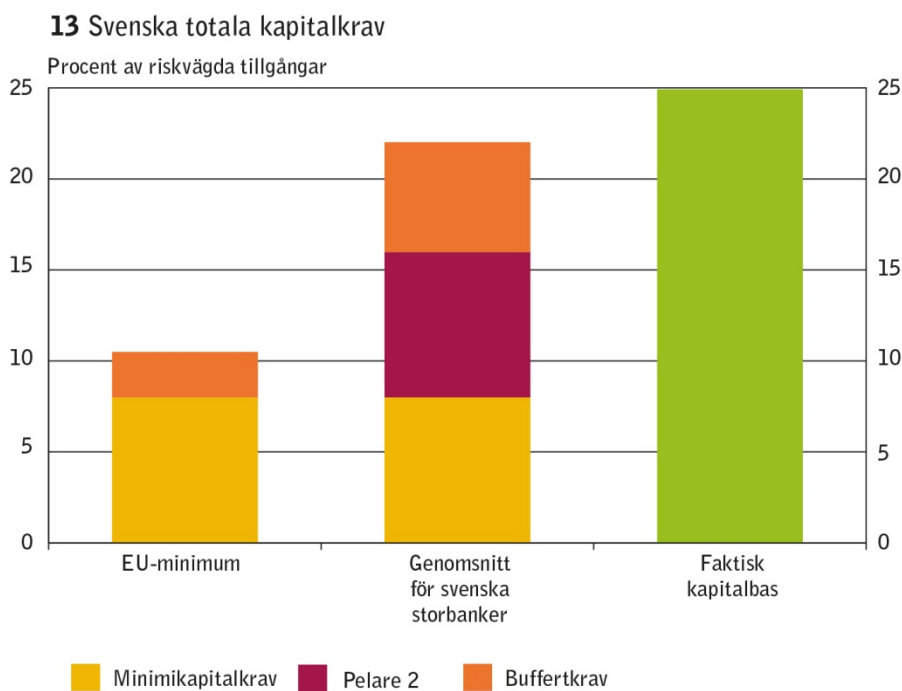

Andra kvantitativa indikatorer

Finansinspektionen har valt att bevaka ett antal indikatorer, utöver kreditgapet, som bedöms vara relevanta för det kontracykliska buffertvärdet. Dessa indikatorer omfattar olika mått på utvecklingen i utlåning till hushåll och företag, bostadspriser i förhållande till disponibel inkomst, bytesbalans och finansiellt sparande i offentlig sektor som andel av BNP, bankernas kapitalnivåer, hushållens räntekvot och utvecklingen i reala aktiepriser.¹⁸

En del av dessa indikatorer har redan beskrivits i tidigare avsnitt. En genomgång av de övriga indikatorerna visar att riskbilden inte förändrats nämnvärt sedan förra kvartalet. Ett stort överskott i bytesbalansen och stabila offentliga finanser, jämfört med andra länder, tyder på relativt små risker (se diagram B 1.2). De reala aktiepriserna har minskat något under de senaste månaderna. Detta följer naturligt av den förhållandevis kraftiga utvecklingen i reala aktiepriser sedan finanskrisen och i synnerhet sedan mitten av 2012 (se diagram B 1.5).

Bankernas kapitalsituation är fortsatt god och har förbättrats under det tredje kvartalet 2015 (se diagram B 1.3).¹⁹ Kraven på svenska banker är i dag dubbelt så höga som EU:s minimikrav (se diagram 13).

Anm. I pelare 2-kravet ingår riskviktsgolvet om 25 procent svenska bolån, kapitalkrav för norska bolån, systemrisk i pelare 2 och övriga kapitalkrav inom pelare 2. Övriga kapitalkrav inom pelare 2 varierar i praktiken mellan de olika instituten, här presenteras ovikat medelvärde. De består främst av kapitalkrav för ränterisk i bankboken, pensionsrisk och koncentrationsrisk. Buffertkrav inkluderar systemriskbufferten, den kontracykliska kapitalbufferten för Sverige och kapitalkonserveringsbufferten för Sverige (som även ingår i EU:s minimumkrav).
Källa: FI.

¹⁸ I bilaga 1 finns diagram över utvecklingen i dessa indikatorer.

¹⁹ Se även FI (2015), *De svenska bankernas kapitalkrav, tredje kvartalet 2015*. Publicerad på fi.se den 25 november 2015, FI Dnr 15-7395.

De svenska bankerna är väl kapitaliserade, både i förhållande till de risker de tar och jämfört med europeiska banker. Den ökning som skett i bankernas kapital i förhållande till riskvägda tillgångar beror huvudsakligen på höjda kapitalkrav de senaste åren.²⁰ Trots förbättrad kapitalstyrka i bankerna anser Finansinspektionen att kapitalkraven kan behöva höjas ytterligare men att de ska fortsätta att vara riskbaserade. Exempelvis har Finansinspektionen identifierat ett behov att skärpa såväl reglering som tillsyn av de interna modeller som bankerna använder för att aktivt hantera och minska riskerna. Användningen av interna modeller är ett medel för att uppnå riskkänsliga kapitalkrav och därmed en sund kreditgivning. För att säkerställa detta syfte kommer Finansinspektionen att vidta åtgärder för att förbättra hanteringen av modellrisker och angripa vissa specifika svagheter i konstruktionen av de interna modellerna.²¹

Sammantagen bedömning

Den totala utlåningen till den privata icke-finansiella sektorn fortsatte att öka under det andra kvartalet 2015. Tillväxttakten var dock lägre än kvartalet innan. Anledningen till minskningen är att tillväxttakten i utlåningen till företag har minskat något. Detta gäller i synnerhet utlåningen från MFI. Finansinspektionen ser i nuläget inga tydliga tecken på att omfattande obalanser byggs upp i företagssektorn.

Utlåningen till hushåll däremot fortsätter att växa stadigt, mycket beroende på de accelererande priserna på bostadsmarknaden. Hushållens skulder växer också snabbare än både nominell BNP och disponibel inkomst. Även om hushållens skuldsättning i nuläget inte bedöms vara något direkt hot mot den finansiella stabiliteten är utvecklingen oroande. Skulderna växer snabbt och många hushåll är högt skuldsatta vilket gör ekonomin sårbar för störningar.²² Finansinspektionen anser därför att det är bra att amorteringskravet kan införas sommaren 2016, något som kan bidra till att dämpa riskerna med hushållens skulder.

De första resultaten från Finansinspektionens analys av scenarier för skuldernas utveckling tyder på att skulderna fortsätter att växa starkt, men också att tillväxttakten avtar något de närmsta åren. Skulderna väntas dock växa snabbare än BNP fram till 2019.

Finansinspektionen beslutade i juni 2015 att höja den kontracykliska kapitalbufferten till 1,5 procent i syfte att förstärka bankernas motståndskraft.

²⁰ Mätt utifrån dagens balansräkningar har de svenska storbankerna 100 miljarder kronor mer i kapital än de hade 2008,

²¹ FI (2015), *Stabiliteten i det finansiella systemet*. Publicerad på fi.se den 1 december 2015. Se även Thedéen, Erik och Noréus, Martin (2015), Banker måste öka sitt kapital, *Dagens Industri*. Debattartikel 1 december 2015.

²² FI (2015), *Stabiliteten i det finansiella systemet*. Publicerad på fi.se den 1 december 2015.

Till grund för denna bedömning låg den accelererande kredittillväxten, snabbt ökande bostadspriser och risken för att frånvaron av ett amorteringskrav kan bidra till en något högre kredittillväxt. Analysen ovan visar att utvecklingen fortfarande är oroande men att riskbilden inte ändrats nämnvärt jämfört med kvartalet innan. Den totala kredittillväxten har minskat något under det senaste kvartalet samtidigt som amorteringskravet kan vara på plats sommaren 2016. Övriga indikatorer, som ligger till grund för bedömningen av riskbilden, tyder inte på att systemriskerna har ökat märkbart. Finansinspektionen fortsätter därtill att bevaka utvecklingen och är beredd att agera om systemriskerna kopplade till kredittillväxten tilltar. Mot bakgrund av detta fastställs det kontracykliska buffertvärdet till att fortsatt vara 1,5 procent.

Finansinspektionen

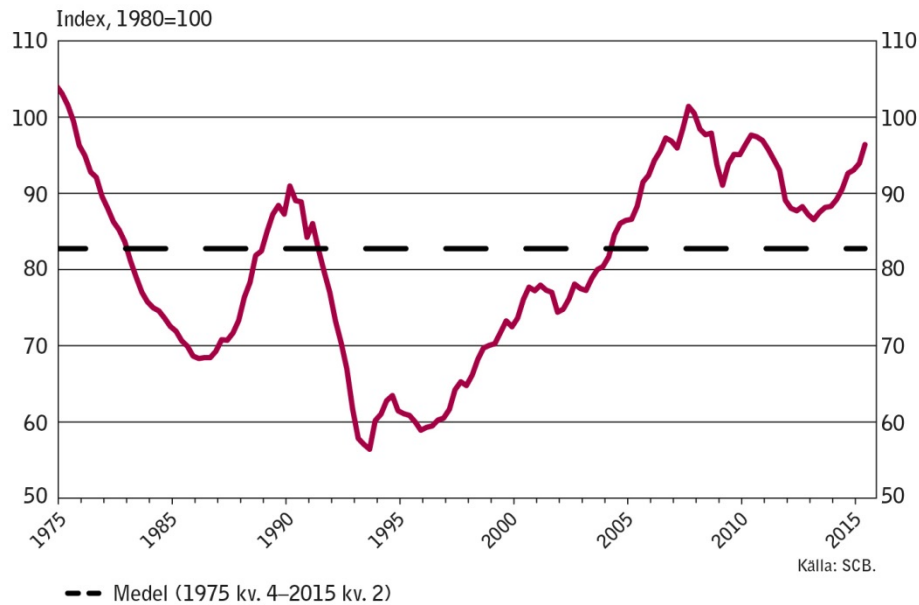
Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Matilda Gjrja
Senior analytiker

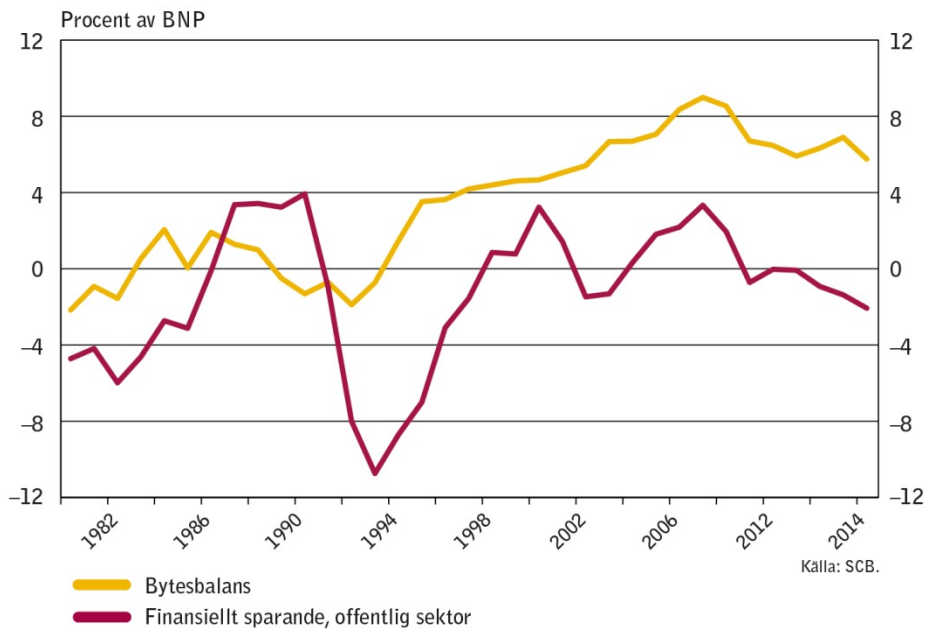
Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Sven-Erik Österberg, ordförande, Sonja Daltung, Astri Muren, Hans Nyman, Anna Pettersson Westerberg, Gustaf Sjöberg och Erik Thedéen, generaldirektör) efter föredragning av senior analytiker Matilda Gjrja. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Per Håkansson och chefsekonomen Henrik Braconier deltagit.

Bilaga 1: Diagram

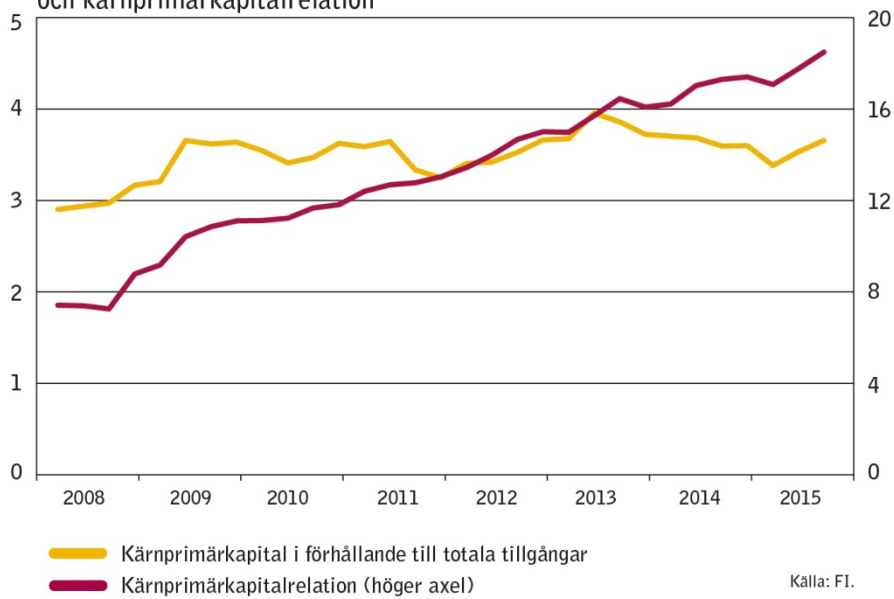
B 1.1 Huspriser i förhållande till disponibel inkomst

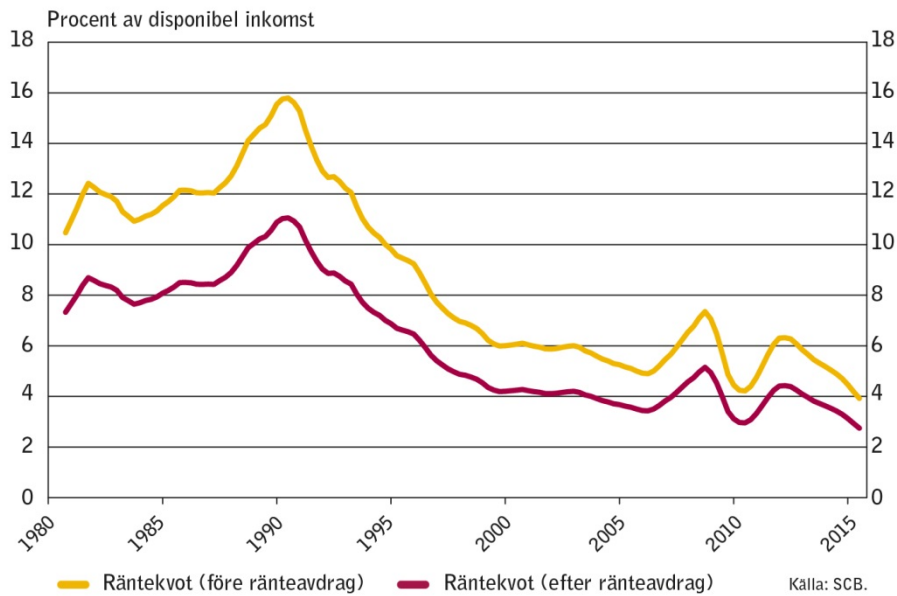
B 1.2 Bytesbalans och finansiellt sparande i offentlig sektor

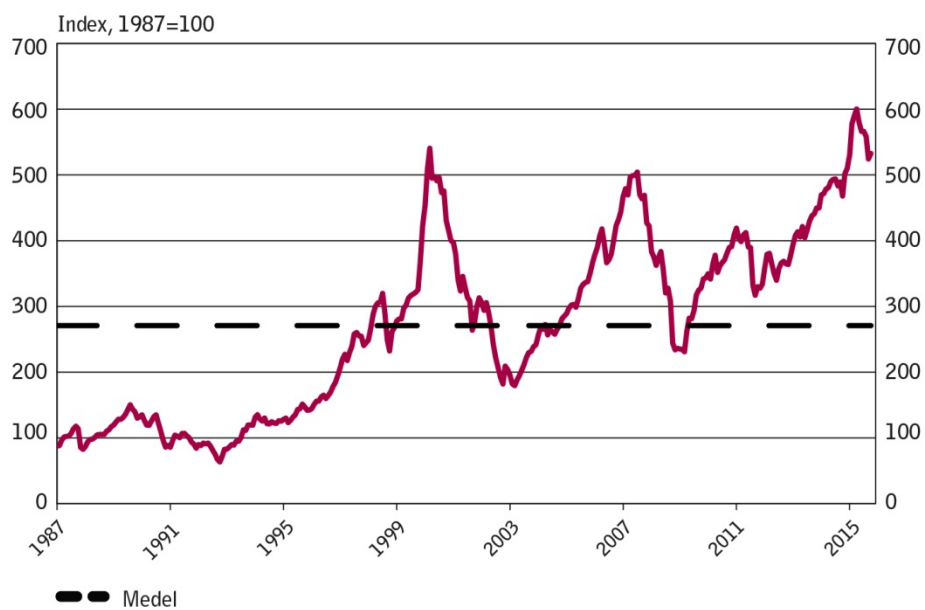

B 1.3 Kärnprimärkapital i relation till totala tillgångar och kärnprimärkapitalrelation

B 1.4 Hushållens räntekvot

B 1.5 Reala aktiepriser

Anmärkning: Reala aktiepriser har beräknats genom att dividera OMX med KPIF.

Källa: SCB och Reuters Ecowin.